

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

CHRISTIANSMØLLEN

SVENDBORG KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	06.06.2013
Besigtiget af:	Nanna Secher Larsen
Journalnummer:	2013-7.82.07/479-0001
Kommune:	Svendborg Kommune
Adresse:	Mølevænget 11 (tidl. Porthusvej 5 A), 5700 Svendborg
Betegnelse:	Christiansmøllen
Fredningsår:	1959
Omfang:	Vindmøllen (1859).

BYGNINGSBESKRIVELSE

Christiansmøllen ligger på en bakke over Svendborg by, hvorfra der er udsigt over Svendborg Sund.

Undermøllens base er firkantet og hviler på en sokkel af kvadre eller marksten. Basen bærer undermøllen, der er ottekantet op til og med kværnloftet hvor den afsluttes af en smal tandsnitgesims. Herover er overmøllens krop rund, den afsluttes øverst af en smal gesims med tandsnit. Hele møllekroppen fra base til overmølle er opført i hvidkalket grundmur. Møllens hat er løgformet og tagpapbeklædt med vindrose udført i rødt- og hvidmalet træværk. Møllen er en selvkrøjer. Vingerne har hækværk, hvor der er opsat lysguirlander, der tændes ved særlige lejligheder. Undermøllen har portgennemkørsel og portåbningerne lukkes med rødmaledede revleporte. Udfør kværnloftet er et galleri udført af tjæret træværk. Møllens vinduer er torammede, der enten er opsprossede eller har tre ruder, heraf har vinduerne i undermøllen fladbuet overkant. Overmøllens vinduer har murede, fladbuede indramninger med sålbænke. Der er både ældre og nyere traditionelt udførte vinduer, de fremstår alle rødmaledede.

I det indre har møllen fire lofter og der er bevaret mølleinventar, herunder tre kværne på kværnloftet, en Askantiasigte, en valsestol og en skallekværn. Hertil kommer dele af gangværk blandt andet hathjul, stjernejul, stokkedrev og hejseværk. Dele af inventaret fremstår afmonteret.

BYGNINGSHISTORIE

På stedet hvor Christiansmøllen ligger i dag, blev der i 1837 opført en vindmølle. Denne tidligere mølle kaldtes også Christiansmøllen, opkaldt efter byherren Christian Klingenberg. Møllen solgtes til Møller H.H. Møllmark i 1855, m imidlertid nedbrændte møllen i 1859. Den nuværende mølle blev opført i 1860 og fik navnet

Møllmarks Mølle efter sin bygherre. Da den blev solgt i 1879, fik den herefter navnet Christiansmøllen igen.

Christiansmøllen var oprindelig kornmølle, og i 1932 blev der installeret en 50 hk dieselmotor i den. Mølleriet blev indstillet i 1959. På et ældre fotografi fra 1950erne ses det, at der har været tilbygninger ved møllens base, der sandsynligvis har huset møllens dieselmotor. På dette foto ses også at møllens vinger tidligere havde klapper og dermed var selvsvikkende.

Efter 1960 fik møllen sejlførende vinger med hækværk.

Efter en gennemgribende restaurering i 2016-2021 er møllen ført tilbage til sit udseende i 1915, hvorfor Christiansmøllen igen har La Courvinger.

Udsigt fra Christiansmøllen galleri.

KILDER

Møllebygninger i Danmark, Redegørelse og status, 1993.

<http://christiansmoellen.dk/>

MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi ved Christiansmøllen knytter sig til dens beliggenhed over Svendborg havn, hvorfra der er en vidtstrakt udsigt over byen og Thurø Sund. Ligeledes er møllen synlig på lang afstand og fungerer som et vartegn for byen.

KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi ved Christiansmøllen knytter sig til møllen som en landbrugshistorisk funktionsbygning, idet den gennem sin arkitektur, vinger og vindrose fortæller historien om det lokalt orienterede og af vejret afhængige, før-industrielle danske landbrug. Dertil kommer, at møllen som maskine, vidner om et af de tidlige stadier i vindteknologiens historie.

I det indre knytter den kulturhistoriske værdi til de bevarede lofter og de bevarede dele af selve mølleriet, herunder kværne, møllesten, aksaniasigte, valsestol og skallekværn, der i fysisk form fortæller historien om det lokalt orienterede, før-industrielle danske landbrug.

ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi ved Christiansmøllen knytter sig i det ydre til møllens anseelige størrelse og til den grundmurede møllekrops

geometriske formgivning, herunder overmøllens elegant, let svajede kontur. Hertil kommer de enkle dekorative murdetaljer som tandsnit og vinduernes indramninger af formsten. Endelig ligger der også arkitektonisk værdi i den enkle farve- og materialeholdning med hvidkalket murværk, tagpap og tjæret samt bemalet træværk.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I det ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til Christiansmøllens grundmurede, hvidkalkede mølle krop med murdetaljer, galleri og vindrose af træ, den tagpapbeklædte, løgformede hat samt de sejlførende vinger. Hertil kommer alle ældre og traditionelle detaljer herunder vinduer og døre samt den traditionelle materialeholdning.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig møllens portgennemkørsel, og grundplan, møllekroppens inddeling i lofter, til møllens inventar til kornforarbejdning samt den traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Ingen angivet.

Christiansmøllen set fra tilkørselsvejen.